

Paikallisyhdistyksen toiminnan kehittäminen

Kehittämissuunnitelma Someron kesäpuistotoiminnalle

LAB-ammattikorkeakoulu

Tradenomi (AMK)

2025

Jenni Uunimäki

Tiivistelmä

Tekijä	Julkaisun laji	Valmistumisaika
Jenni Uunimäki	Opinnäytetyö, AMK	2025
	Sivumäärä	
	28	
Työn nimi		
Paikallisyhdistyksen toiminnan kehittäminen		
Kehittämissuunnitelma Someron kesäpuistotoiminnalle		
Tutkinto ja koulutusala		
Tradenomi (AMK), Liiketalous ja logistiikka		
Toimeksiantajaorganisaatio (jos opinnäytetyöllä on toimeksiantaja)		
Mannerheimin Lastensuojeluliiton Someron paikallisyhdistys		
Tiivistelmä		
<p>Opinnäytetyö tehtiin toimeksiantona Mannerheimin Lastensuojeluliiton Someron paikallisyhdistykselle. Työn tavoitteena oli tehdä Someron paikallisyhdistyksen kesäpuistotoiminnalle kehittämissuunnitelma, joka vastaa valmiiksi tutkittuihin tarpeisiin, lisää yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä sekä toimii rahoitushakemusten liitteenä.</p> <p>Tietopohjassa käsiteltiin lasten turvallisuuteen ja eri toimijoiden yhteistyöhön liittyviä aiheita. Tietopohja koostui kirjallisuudesta, podcasteista ja tutkimustuloksista. Kehittämissuunnitelmaa varten tutustuttiin kohderyhmän, eli paikallisten lasten ja nuorten, tarpeisiin kaupungin teettämiä raportteja tarkastelemalla. Kehittämissuunnitelma toteutettiin luomalla todettuihin tarpeisiin sopiva sisältö tietopohjaa, yhteistyötä ja ympäristöä hyödyntäen.</p> <p>Opinnäytetyön tuotoksena syntynyt kehittämissuunnitelma sisältää kesäpuistotoiminnan sisältösuunnitelman, jonka teemana on turvallisuus. Kehittämissuunnitelman avulla on mahdollista toteuttaa suunniteltua toimintaa sekä parantaa yhteisöllisyyttä kohderyhmän, eli lasten ja nuorten parissa.</p>		
Asiasanat		
turvallisuus, yhteistyö, verkostotyö, yhteisöllisyys, lapsuus		

Abstract

Author(s)	Type of Publication	Published
Jenni Uunimäki	Thesis, UAS	2025
	Number of Pages	
	28	
Title of Publication		
Developing the Activities of the Local Association		
A Development Plan for Summer Park Activities in Somero		
Degree, Field of Study		
Bachelor of Business Administration and Logistics		
Organisation of the client (if the thesis work is commissioned by another party)		
Somero local association of the Mannerheim League for Child Welfare		
Abstract		
<p>The thesis was commissioned by the Somero local association of the Mannerheim League for Child Welfare. The purpose of the thesis was to create a development plan for the summer park activities of the Somero local association. The purpose of the development plan was to meet the needs of the target group, i.e. local children and young people, increase collaboration and communality, and serve as an attachment file to funding applications.</p> <p>The knowledge base of the thesis covered topics about the safety of children and the collaboration between different actors. The knowledge base consisted of literature, podcasts, and results of previous studies. The needs of the target group were studied by reviewing the city's reports. The development plan was made by creating content that was suitable for the studied needs, using the knowledge base, collaboration, and the environment.</p> <p>The development plan was created as a result of the thesis. It includes a plan for the activities for the summer park activities, with safety as a theme. With the development plan, the local association can provide planned activities and improve communality among local children and young people.</p>		
Keywords		
safety, collaboration, networks, communality, childhood		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tausta	1
1.2	Toimeksiantaja	2
1.3	Kehittämistehtävän kuvaus, tavoite ja rajaus	3
1.4	Tietopohja	4
1.5	Opinnäytetyön rakenne	5
2	Hyvä ja onnellinen lapsuus	6
2.1	Turvallisuuden tunne	6
2.2	Turvallisuustaidot	7
2.2.1	Kaveritaidot ja kiusaamiseen puuttuminen.....	7
2.2.2	Lasten liikennetaidot.....	8
2.2.3	Lasten pelastustaidot.....	9
2.3	Liikkumisen merkitys lasten kehitykselle ja hyvinvoinnille	10
2.4	Oppiminen leikin kautta	11
3	Yhteistyöllä kohti hyvän lapsuuden mahdollistamista.....	12
3.1	Vaikutus ja vaikuttavuus	12
3.2	Verkostotyö	13
3.3	Yhteisöllisyys voimavarana.....	14
4	Kehittämissuunnitelman raportointi	15
4.1	Vaiheet ja eteneminen.....	15
4.2	Nykytilan kartoitus ja kehittämistarpeet.....	15
4.3	Kehittämissuunnitelman laatiminen	17
4.4	Kehittämissuunnitelman sisältö	19
5	Yhteenveto ja pohdinta	22
5.1	Tavoitteiden ja tulosten pohdinta	22
5.2	Prosessin ja tuotoksen arviointi	23
5.3	Jatkokehittäminen	24
	Lähteet	25

1 Johdanto

1.1 Tausta

Somero on varsinaissuomalainen kaupunki, jossa asuu noin 8 500 ihmistä (Somero 2025). Mannerheimin Lastensuojeluliiton Someron paikallisyhdistys (jatkossa paikallisyhdistys) tarjoaa kaupungissa maksutonta kesäpuistotoimintaa vuosittain kesäkuun ajan. Paikallisyhdistys työllistää toimintaan paikallisia nuoria ja tarjoaa toimintaa 3–12-vuotiaille lapsille. Kesäpuistotoiminnalla paikallisyhdistys tarjoaa lapsille kesähoitoa valvotusti ja organisoidusti. Tällöin esimerkiksi työssä käyvät vanhemmat tietävät, missä lapset ovat päivän aikana. Mikään muu taho Somerolla ei järjestä samankaltaista toimintaa. Kesäpuistotoiminta on erittäin pidetty ja kiitetty Somerolla.

Puistoissa on kesällä toimintaa muuallakin Suomessa, mutta ei montaa samanlaista kuin Someron kesäpuistotoiminta. Toiset paikallisyhdistykset järjestävät maksullista kesäpuistotoimintaa, leirejä ja kerhoja. Toisilla paikkakunnilla toimintaa järjestää kaupunki. Helsingissä on samankaltaista toimintaa kaupungin järjestämänä: koululaiset saavat käydä puistossa, jossa on valvonta ja ilmainen ruokailu (Helsinki).

Mannerheimin Lastensuojeluliiton missiona on lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen, ja sen arvoina ovat ilo, yhdenvertaisuus sekä lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus. Toimintaympäristössä on tunnistettu hyvinvoinnin haasteina muun muassa hyvinvoinnin ja pahoinvoinnin samanaikainen kasvu, eriarvoistumiskehityksen syveneminen, huonommin voivien lasten joukon kasvu ja oppimiserot. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2024.)

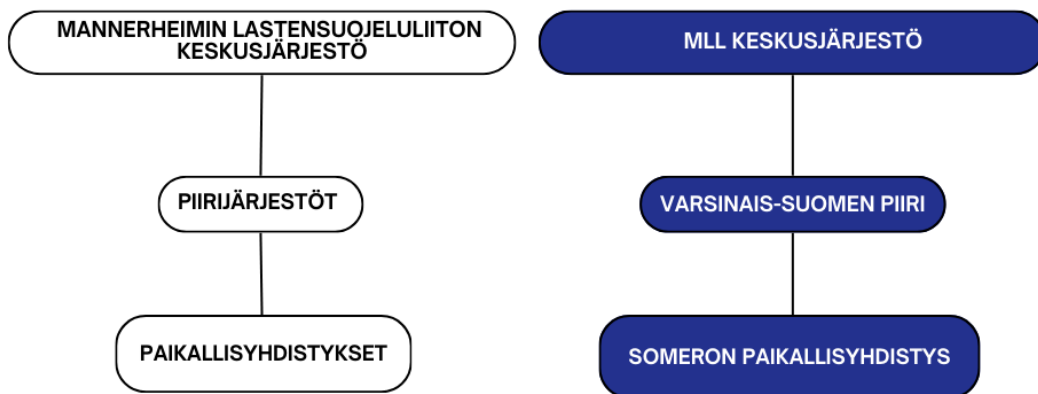
Myös paikallisesti Somerolla on havaittu kehityskohteita hyvinvointiin liittyen. Paikallisyhdistys haluaa tukea paikallisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia kesäpuistotoiminnan kautta, jota kautta tavoitetaan suuri joukko paikallisyhdistyksen toiminnan kohderyhmästä. Kesäpuistotoimintaan saatiin aiemmin lahjoitus, joka mahdollisti toiminnan pitämisen maksuttomana. Lahjoitus on nyt käytetty, joten toiminnan jatkaminen maksuttomana on kohdannut haasteita. Tämän vuoksi paikallisyhdistys hakee ulkopuolista rahoitusta toiminnan uudistamiseksi ja vahvistamiseksi. Rahoitushakemusta varten paikallisyhdistys on antanut toimeksiannon kesäpuistotoiminnan kehittämissuunnitelman luomisesta.

Kesäpuistotoiminnan kohderyhmän hyvinvointiin liittyvät ajankohtaiset aiheet poimitaan kaupungin kuluvan vuoden hyvinvointisuunnitelmasta ja raporteista. Hyvinvointisuunnitelma on luotu Yhteisöllinen Somero 2030 -kaupunkistrategian visiosta johdetuista kolmesta teemasta, eli yhteisöllisen ja aktiivisen elämäntavan tukemisesta, turvallisesta ja

esteettömästä elinympäristöstä sekä ennakoivasta ja asukaskeskeisestä palvelutuotannosta (Someron kaupunki 2022, 4). Teemoista johdetut kaupungin hyvinvointisuunnitelman tavoitteet kertovat kohderyhmäläisten tarpeista. Kun näitä tavoitteita katsotaan paikallisyhdistyksen näkökulmasta, löytyy paljon tavoitteita, joiden toteuttamisessa paikallisyhdistys voi olla tukena.

1.2 Toimeksiantaja

Mannerheimin Lastensuojeluliitto on yhteisö, jonka muodostaa keskusjärjestö, yhdeksän piirijärjestöä ja 532 paikallisyhdistystä. Sen tarkoituksena on lapsen hyvän ja onnellisen lapsuuden oikeuden edistäminen. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2025.) Yksi näistä paikallisyhdistyksistä on Varsinais-Suomen piiriin kuuluva Someron paikallisyhdistys, joka tukee tätä tarkoitusta järjestämällä erilaisia tapahtumia paikallisesti (Kuvio 1).

Kuvio 1. Toimeksiantajan yhteisön rakenne

Toimeksiantajan näkökulmasta yhteisössä on keskusjärjestö, sen alla toimiva Varsinais-Suomen piirijärjestö ja piirijärjestön alla toimiva Someron paikallisyhdistys. Paikallisyhdistyksen hallitukseen kuuluu kahdeksan vapaaehtoista aktiivia ja toimintaa ylläpidetään heidän, sekä joskus muiden eri vapaaehtoisten, voimin.

Liityin itse Mannerheimin Lastensuojeluliiton Someron paikallisyhdistyksen hallitukseen vuoden 2022 alusta ja päävastuualueenani ovat sihteerin työtehtävät. Lisäksi olen työskennellyt lähihoitajana erilaisissa tehtävissä lasten ja nuorten parissa, joten yhdistyksen kohderyhmä on tuttu monella tapaa.

Paikallisyhdistys on lapsiperheiden hyvinvoinnin asialla. Se tarjoaa erilaisia tapahtumia lähes kuukausittain, joista säännöllisimmät ovat vuosittain järjestettävät Lapsen oikeuksien

päivän tapahtuma, Leikkipäivän tapahtuma ja kesäpuistotoiminta. Paikallisyhdistys ei ole ennen kehittänyt tarjoamaan palvelua rahoituksen toivossa.

1.3 Kehittämistehtävän kuvaus, tavoite ja rajaus

Paikallisyhdistyksen hallituksessa on havaittu asioita, joissa perheet ja nuoret tarvitsisivat enemmän tukea. On ollut monenlaista ilkivaltaa ja kiusaamista, sekä liikenteessä vähintään läheltä piti -tilanteita. Lisäksi syrjäytymistä ja vaikeasti työllistymistä on ollut havaittavissa. Näitä havaintoja tukee myös Someron kaupungin (2024, 29, 32) teettämä hyvinvointiraportti, jonka mukaan nuorten työllistyminen on hankalaa ja liikennekasvatusta tulisi lisätä. Lisäksi näitä havaintoja tukee kouluterveyskysely, jonka mukaan koulukiusaaminen on ollut nousussa vuodesta 2021 vuoteen 2023 (Someron kaupunki, 11).

Kehittämistyön tarkoituksena on auttaa paikallisyhdistystä parantamaan suunnitelmallisesti paikallisten lasten ja nuorten hyvinvointia ja edistämään hyvää ja onnellista lapsuutta. Tavoitteena on luoda kehittämissuunnitelma, joka vastaa ajankohtaisiin tarpeisiin kohderyhmälle sopivalla tavalla, ja jonka voi liittää rahoitushakemukseen. Hyvä opinnäytetyö on hyödyksi jollekulle (Hakala 2022, 70). Kehittämissuunnitelman tulee sisältää kesäpuistotoiminnan ohjelma, sen tavoitteet ja budjetti-arvio. Kehittämissuunnitelmasta tehdään kaksi versiota, toinen toimeksiantajalle ja toinen kesäpuistotoimintaan palkatuille nuorille ohjaajille. Kumpikin versio kirjataan visuaaliseen muotoon. Toimeksiantajalle menevä versio esitetään kokouksessa ja ohjaajille menevä versio tulostetaan ja toimitetaan heille.

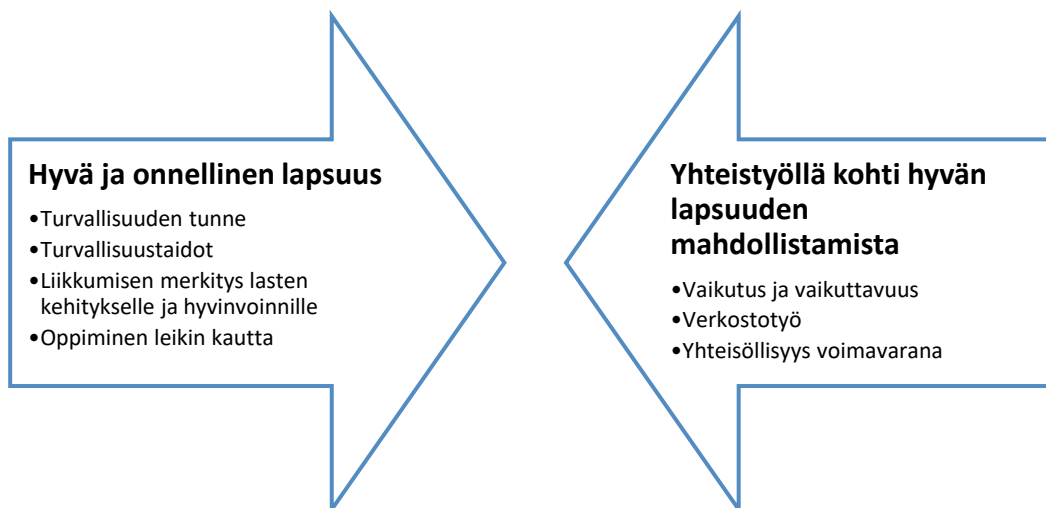
Kehittämistyössä perehdytään paikallisiin tarpeisiin kaupungin raporttien ja hyvinvointisuunnitelman kautta. Näistä tutkituista paikallisista tarpeista poimitaan teemat, perehdytään teemoja tukeviin tutkimuksiin ja kirjallisuuksiin ja luodaan kehittämissuunnitelma. Kehittämissuunnitelman on tarkoitus palvella sekä toimeksiantajana toimivan paikallisyhdistyksen tarpeita että kohderyhmäläisten, eli lasten ja nuorten, hyvinvointia.

Aineiston kerääminen rajataan kaupungin laatimiin dokumentteihin ja paikallisyhdistyksen vapaaehtoisten havainnoiteihin, sillä kohderyhmänä ovat paikalliset lapset, nuoret ja lapsiperheet, ja heidän tarpeitaan on tutkittu ja havainnoitu tätä kautta. Aineisto analysoidaan paikallisyhdistyksen tavoitteiden näkökulmasta, sillä tavoitteena on kehittää toimintaa paitsi kohderyhmälähtöisesti, myös paikallisyhdistyksen mission mukaisesti.

Onnistuessaan kehittämissuunnitelma antaa paikallisyhdistykselle mahdollisuuden parantaa kohderyhmän hyvinvointia tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi se antaa mahdollisuuden rahoituksen hakemiseen.

1.4 Tietopohja

Kehittämistyön tavoitteiden saavuttamiseksi luodaan tietopohja, joka tukee kesäpuistotoiminnan kehittämistä kohderyhmälähtöisesti. Tietopohja kerätään hyvää ja onnellista lapsuutta sekä yhteistyötä tukevasta ja käsittelevästä aiemmasta tiedosta. Tietopohjaan kerätävä aiempi tieto muodostuu tutkimusartikkeleista, kirjallisuudesta sekä asiantuntijoiden puheenvuoroista ja podcasteista. Tietopohjan rakentaminen rajataan tavoitteiden puolesta relevantteihin osioihin, jotka on kuvattu kuvioon 2.

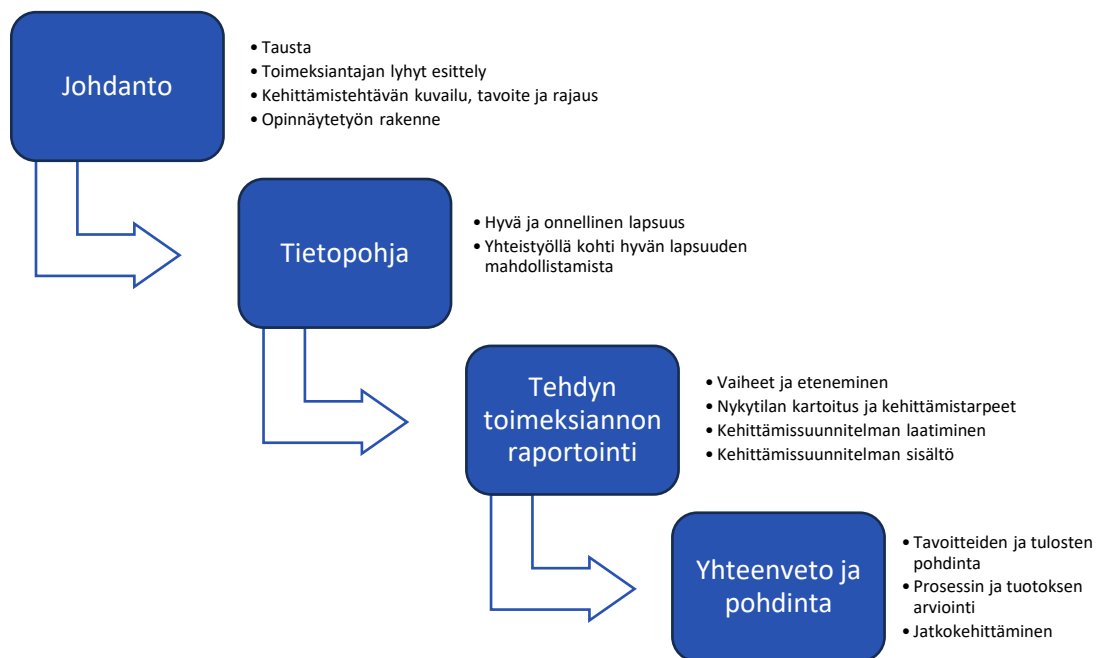
Kuvio 2. Opinnäytetyön tietopohja

Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavista tekijöistä puhutaan teoriaosuuden ensimmäisen pääluvun ensimmäisessä alaluvussa. Luvussa käsitellään turvallisuuden tunteen kehittämistä ja merkitystä. Aihe on valittu, koska turvallisuuden tunne on hyvän ja onnellisen lapsuuden perustana. Luvun teoria rajataan psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Tämän jälkeen jatketaan turvallisuus teemaa turvallisuustaitojen muodossa toisessa alaluvussa. Aihe on valittu turvallisuusteemaan ja tarpeisiin sopivana. Luvussa käsitellään kaveritaitoja ja koulukiusaamista, pelastustaitoja ja liikennetaitoja. Kolmannessa alaluvussa kerrotaan liikkumisen vaikutuksista lasten kehitykseen ja hyvinvointiin. Aihe on valittu hyvinvoinnin ja turvallisuuden näkökulmasta. Näitä alalukuja täydennetään oppimisesta leikin kautta kertovalla, viimeisellä alaluvulla. Aihe on valittu tuomaan näkökulmaa sille, millä tavalla taitoja kannattaa lapsille opettaa – leikin kautta. Toisessa teoriaosuuden pääluvussa puhutaan kehittämisestä yhteistyöllä, jonka alalukujen aiheiksi on valittu vaikutus ja vaikuttavuus, verkostotyö ja yhteisöllisyys voimavarana. Vaikutuksen ja vaikuttavuuden, verkostotyön ja yhteisöllisyyden alaluvut on valittu, koska ne sopivat yhteistyössä kehittämisen teemaan. Kehittämissuunnitelman tulee sisältää yhteistyötä, ja on hyvä tietää miksi. Nämä teoriaasiat kohtaavat ja luovat tietopohjan kehittämissuunnitelman luomiselle.

Teoriaosuuden ensimmäisen pääluvun lähdemateriaalina käytetään muun muassa asiantuntijoiden luomaa kirjallisuutta ja opetushallituksen verkkosivustoja. Lisäksi etsitään muita relevantteja ja luotettavia verkkosivustoja sekä kirjallisuutta liikunnasta, yhteisöllisyydestä ja vaikuttavuudesta.

1.5 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu johdannosta, tietopohjasta, toimeksiannon raportoinnista sekä yhteenvedosta ja pohdinnasta (kuvio 3.)

Kuvio 3. Opinnäytetyön rakenne

Johdannossa kerrotaan työn tausta, tavoitteet ja rajaukset. Työn tietoperusta sisältää toiminnan kehittämisen lähtökohtia ja turvallisuutta käsittelevät pääluvut, joiden alaluvuissa käsitellään aiheeseen liittyviä asioita tarkemmin. Toimeksiannon raportoinnista kertova osio sisältää kehittämisprosessin vaiheiden ja kehittämistyön tuotosten kuvauksen. Eli mitä on tehty ja miksi. Toimeksiannon raportointi -osuus päättyy tuotoksen, eli kehittämissuunnitelman, sisällön avaamiseen. Viimeisessä osassa kerrataan tavoite, arvioidaan prosessia ja tuotosta sekä kerrotaan jatkosta.

2 Hyvä ja onnellinen lapsuus

2.1 Turvallisuuden tunne

Hyvän ja onnellisen lapsuuden perustana on tunne turvallisuudesta. Hurmeen ja Kyllösen (2025a; 2019) mukaan turvallisuuden tunne koostuu fyysisestä ja henkisestä turvallisuudesta. Henkinen turvallisuus koostuu sosiaalisesta, pedagogisesta ja psyykkisestä turvallisuudesta. Fyysiseen turvallisuuteen kuuluu muun muassa ympäristön turvallisuus sekä tapaturmien ja väkivallan esiintyminen. Sosiaalinen turvallisuus on niin sanotusti osallisuuden turva ja pedagoginen turvallisuus on niin sanotusti osaamisen turva. Psyykkisen turvallisuuden sanotaan olevan mielen turva. Fyysinen ja henkinen turvallisuus toimiessaan luovat turvallisen kasvuympäristön, jossa voi kokea emotionaalista turvallisuutta. Emotionaalinen turvallisuus taas on lapsen kokemana turvallisuuden tunne ja tunne myönteisestä käsityksestä koskien nykyhetkeä ja tulevaisuutta. Emotionaaliseen turvallisuuteen vaikuttaa kaikki nämä turvallisuuden osa-alueet, sillä jos esimerkiksi fyysisessä tai sosiaalisessa turvallisuudessa on jotain pielessä, se vaikuttaa turvallisuudentunteeseen.

Kuntien ja hyvinvointialueiden vastuulla on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Tämä voi näkyä esimerkiksi turvallisuustyön koordinoimisena, tapaturmien ja väkivallan ehkäisemisena, syrjäytymisen, päihdehaittojen ja rikollisuuden ehkäisemisena, tasa-arvon edistämisenä, köyhyyden ehkäisemisena, työllisyystoimilla ja turvalliseen asuin- ja elinympäristöön panostamisena. Turvallisuuden edistämisen työtä tekee hyvinvointialueilla ja kunnilla kuitenkin monet eri tahot, sillä se on valtion ja kuntien viranomaisten lisäksi eri alojen ammattilaisten ja järjestöjen yhdessä tehtävää työtä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023.)

Lajunen ym. (2019, 13) mukaan on välttämätöntä kiinnittää huomio turvallisuuteen kaikissa kasvun ja kehityksen ympäristöissä. Kokiessaan epävarmuutta turvallisuudesta, lapset joutuvat olemaan varuillaan ja valppaina uhkia torjuakseen. Jos lapsi joutuu kuluttamaan energiaansa varuillaan olemiseen tai itsensä suojelemiseen, jää leikkiminen, harrastaminen, oppiminen, ihmissuhteet ja vapaa-aika ilman energiaa (Renfors). Varuillaan ja valppaina olemisen sijaan lasten tulisi pystyä suuntaamaan energia keskittymiseen ja asioiden välisten yhteyksien pohtimiseen. Kun he kokevat turvallisuuden tunnetta, he kykenevät kokemusten ja tunteiden käsittelyyn, uuden oppimiseen ja ymmärtämään mitä on tapahtumassa, sekä voivat luottaa voivansa vaikuttaa tilanteen etenemiseen oman toimintansa kautta. (Lajunen ym. 2019, 13.) Oppiminen, myönteinen kehittyminen, osallisuus ja luovuus siis mahdollistuvat turvallisuudentunteella. Kun turvallisuudentunnetta kokee koko yhteisö, se parantaa ilmapiiriä ja vähentää käytöshäiriöitä. (Hurme & Kyllönen 2025b.)

2.2 Turvallisuustaidot

Turvallisuusosaamiseen kuuluu monia erilaisia taitoja, joista tässä työssä perehdytään kestäpuistotoiminnan kannalta valittuihin taitoihin. Valitut turvallisuusosaamiseen liittyvät taidot ovat turvallinen liikkuminen liikenteessä, kyky tunnistaa ja puuttua kiusaamiseen sekä pelustaidot.

2.2.1 Kaveritaidot ja kiusaamiseen puuttuminen

Kaveritaidot ovat opittavia taitoja ja arkipäiväiset vuorovaikutustilanteet, kuten yhteinen leikki, harjoittaa niitä. Kavereiden kanssa harjoitellaan monia taitoja leikin muodossa. Vertaisryhmässä tarvitaan kompromissien tekemistä, lohduttamista, oman näkemyksen puolustamista ja toisen asemaan asettumista. Vertaisryhmässä ne taidot myös kehittyvät. Parhaimmalla tapauksessa lapset pääsevät vahvistamaan kaveritaitojaan tasapainoisissa vertaissuhteissa ja saavat niistä turvallisia kokemuksia. (Laaksonen 2022, 58–59, 84.)

Parhaimmillaan ystävyyssuhteet muodostavat tärkeän osan tasapainoiselle ja onnelliselle lapsuudelle. Ystävyyssuhteet luovat ilon lisäksi turvallisuutta arjessa. Yhteisleikki ja yhdessä kokeminen vahvistavat erilaisia taitoja ja toimijuutta. Valitettavasti joskus kokemukset voivat olla negatiivisia, ja kiusaamista ja yksinäisyyttä voi esiintyä. Kiusaaminen on todellinen ongelma koko yhteiskunnassa. (Laaksonen 2022, 62–63.) WHO:n teettämän tutkimuksen mukaan 15–19,9 % suomalaisista 13-vuotiaista on kokenut koulukiusaamista ainakin kaksi tai kolme kertaa kuukaudessa (Cosma ym. 2024, 4).

Kiusaaminen on henkistä tai fyysistä toimintaa, joka toistuu ja jatkuu pitkään. Se voi näkyä sortamisena, pilkkaamisena, ulkopuolelle jättämisenä, pahan puhumisena, epäoikeudenmukaisena kohteluna, uhkailuna tai fyysisen koskemattomuuden loukkaamisena. Kiusaamista ei ole yksittäiset tapahtumat. (Kaski & Nevalainen 2017, 11.)

Kiusaaminen voi olla selvästi näkyvää, tai jopa muille huomaamatonta. Kaskin ja Nevalaisen (2017, 14–15) mukaan jokaisessa yhteisössä määritellään kiusaamisen rajat melko pitkälti. Joissain yhteisöissä herjaaminen ja karskius voi olla huumoria, kun taas toisessa yhteisössä se on epäasiallista ja siitä koituu seurauksia. Tällaiset voitaisiin jakaa kolmeen eri kategoriaan – leikittelyyn, ilkeilyyn ja kiusaamiseen. Leikittely tuo yhteisössä hyvää mieltä ja naurua, vaikka saattaa ulkopuolisen silmin vaikuttaa kiusaamiselta. Ilkeily on nimensä mukaista toimintaa, mutta yksittäisiä tapahtumia. Kiusaamisessa kiusaamisen kohde ei pysty puolustautumaan. Yhteisöstä ja keskustelukumppanista riippuen, raja leikittelyn ja kiusaamisen välillä voi olla erittäin häilyvä. Ihanteellista on, kun toisensa kohtaavilla on samanlaiset käsitykset ja rajat tässä asiassa.

Koko yhteisö kärsii, jos kiusaamista esiintyy. Yhteisö ei saa samanlaisia tuloksia, jos kiusaamista esiintyy, sillä vaikka se ei kohdistuisi kaikkiin, se lannistaa yrittämistä, eikä uutta voi syntyä. Yhteisössä, jossa on kiusaamista, yhteistyö ei suju, eikä yhteistyötaitot kehity. Yhteisöissä kiusaaminen tuhoaa kaiken ympäröivän myrkyn tavoin. (Kaski & Nevalainen 2017, 38–39.) Yhteisössä jokainen tuo jotain lisäarvoa, mutta kiusaamista esiintyessä suurin osa potentiaalista jää käyttämättä.

Kiusaamista ei aina saa poistettua kokonaan. Siihen voi kuitenkin vaikuttaa, ettei kiusaaminen ole pitkäkestoista tai ettei siitä koeta vähättelyä. Voi lisätä turvallisuuden takaamiseksi keinoja, jotta kiusaaminen ei traumatisoisi kiusattua. Turvallisuuden tunne pitää pyrkiä palauttamaan mahdollisimman nopeasti. Keskustelu, kokemukset, tositarinat ja kertomukset ovat hyvä lähestymistapa lapsiin myös kiusaamiseen ja siihen puuttumiseen liittyvissä asioissa. Lapsille voi puhua yksin tai ryhmässä, ja yleisellä tasolla tai suoraan päällä olevasta tilanteesta. (Holmberg-Kalenius ym. 2024, 71, 191–192.)

Aikuiset ovat vastuussa kiusaamistapausten selvittämisestä, mutta joskus he eivät tiedä kiusaamista tapahtuvan. Jos lapsi havainnoi kiusaamista, tulee asiasta kertoa aikuiselle. Kiusaamisesta voi kertoa myös kiusatun perheelle ja/tai koulussa toimiville tukioppilaille. Lisäksi lapsi voi jutella kiusaamista kohdanneen kanssa, moikata häntä, ystäväystyä hänen kanssaan, viedä hänet pois kiusaamistilanteesta ja/tai puuttua kiusaamiseen ryhmän kanssa. Tällä tavalla kiusattu huomaa, ettei hän ole tilanteessa aivan yksin. (Nuortennetti 2024.)

2.2.2 Lasten liikennetaidot

Varhaislapsuudella on iso merkitys turvalliseksi tienkäyttäjäksi kehittymiselle, sillä jo silloin voidaan vaikuttaa turvallisiin asenteisiin, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen. Tutkimusten mukaan lapset matkivat aikuisten liikennekäyttäytymistä. Lapset oppivat liikennetaitoja liikenteessä liikkuessaan, kun he saavat toimimiseen esimerkkiä aikuisilta. Liikennekasvatuksessa kerrataan arjen turvallisia toimintatapoja ja perustellaan ne. Liikennekasvatuksessa on tärkeää oma esimerkki. Tulee huomioida toiset käyttäytymällä turvallisesti, noudattaa liikennesääntöjä, vuorovaikuttaa ystävällisesti ja huomioivasti toisten tienkäyttäjien kanssa, sekä käyttää arjessa turvavälineitä, kuten kypärää, heijastinta ja turvavyötä. Sanoittaminen ja valintojen perusteleminen on tärkeää erilaisissa liikennetilanteissa. Esimerkiksi tienylityskohdassa, jossa on näköesteitä, tulisi sanoittaa riski lapsentasoisesti, jotta näköesteen osaa ottaa huomioon jatkossakin. Kannattaa kannustaa myös lapsia pohtimaan tilanteita ja valintoja samalla tavalla. Kouluikäisenä lapsella pitäisi olla jo valmiudet liikkua itsenäisesti turvallisesti liikenteessä, sillä silloin usein alkaa omatoimiset koulumatkat. (Maasalo 2021.)

Jalan ja pyörällä liikkumisen rinnalle on tullut myös sähköiset välineet, joista yksi on sähköpotkulauta. Sähköpotkulautailusta voi tulla vaihtoehtoinen kulkutapa etenkin, jos kulkee jalan, pyöräillen tai keskustassa lyhyitä matkoja (Traficom 2024). Sähköpotkulaudalla liikkuvia on paljon myös Somerolla, johon saattaa vaikuttaa se, ettei keskustassa ole juurikaan julkista liikennettä.

Vuonna 2024 uutisoitiin sähköpotkulautatapaturmia tapahtuneen vuoden aikana 100 pelkästään Varsinais-Suomen alueella. Koko maassa sähköpotkulautauksetonnettomuuksia kirjattiin tapahtuneen kesä-elokuun aikana jopa 590. (Hirvonen, 2024.) Liikenneturvan (2022) kyselytutkimukseen vastanneista jopa 38 % on täysin sitä mieltä, että vuokrattavat sähköpotkulaudat lisäävät turvattomuutta ja 37 % vastaajista melko samaa mieltä.

2.2.3 Lasten pelastustaidot

Turvallisuutta oppii lapsesta asti. Turvallisuuteen on hyvä tutustua arjessa, jotta lapsi tunnistaa vaaranpaikat ja osaa pyytää apua, arvioida riskin ja tehdä turvallisen valinnan. Myös turvallisuutta voi oppia hauskaa pitäen, kuten leikkien tai pelaten. (Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö.) Suomen Punaisen Ristin (2019) julkaisu vahvistaa turvallisuustaitojen olevan opetettavissa jo alle kouluikäisille ja alakouluikäisille. Julkaisun mukaan tällöin aloitetaan yksinkertaisilla asioilla, kuten tapaturmien ehkäisemisellä. Näiden asioiden opettaminen ja oppiminen tapahtuu arjen askareissa – tiskikonetta täyttäessä terät laitetaan alaspäin ja metsäretkellä käydään läpi, mitä on turvallista laittaa suuhun ja mitä ei.

Monet alakoululaiset ovat kesälomalla jo yksin kotona jonkun aikaa. Tällöin on tärkeää, että pienen koululaisen kanssa on käyty läpi turvallisuusohjeita. Kertaus on opintojen äiti tässäkin asiassa, sillä tutkimukset osoittavat lasten muistavan heille kerrotuista turvallisuuteen liittyvistä ohjeista alle puolet. Ohjeiden tulee sisältää selkeitä sääntöjä siitä, mitä saa ja mitä ei saa tehdä. Koululaisen on myös tärkeää tietää, mistä aikuiset löytyvät ja miten heihin saa yhteyden. Lisäksi on tärkeää käydä läpi välipalan ottaminen, terävien välineiden käyttö tai käyttämättömyys, ruoan lämmittäminen jne. On tärkeää puhua siitäkin, miten omalla toiminnalla voi ennaltaehkäistä tulipalon syttymistä. Jos hätätilanne kuitenkin tulee ja esimerkiksi tulipalo syttyykin kotona, on tärkeää, että koululainen tietää, kuinka hänen tulee toimia – eli kodista poistuminen ja aikuiselle tai hätänumeroon ilmoittaminen. (Suomen Palopäälystöliitto 2023.)

Ensiaputaitoja taas voi opettaa niin, että lapsi osaa laittaa laastarin itselle ja toiselle, hoitaa palovammaa ja kutsua apua. Vuotavaa haavaa voi opettaa tyrehdyttämään vessapaperilla ja palovammaa voi opettaa hoitamaan niin, että palanut ihokohta pidetään pitkään viileän veden alla. Pienten lasten kanssa voi harjoitella myös hätäpuhelun soittamista,

hätänumeroa ja kodin osoitetta. Auttamisen taitoja opitaan yhdessä tekemällä. Hätänumeron voi kirjata ylös niin, että se on lapsen puhelimesta näkyvällä paikalla. 112 Suomi -sovellus on myös järkevää ladata lapsen puhelimeen. (Suomen Punainen Risti 2019; Suomen Palopäälyslisliitto 2023.)

2.3 Liikkumisen merkitys lasten kehitykselle ja hyvinvoinnille

Liikunta ja fyysinen aktiivisuus ovat edellytyksenä lapsen normaalissa fyysisessä kasvussa ja kehityksessä. Lisäksi ne edistävät lapsen kognitiivisia toimintoja, parantaa kouluikäisen lapsen koulumenestystä ja kehittää motorisia taitoja. Ne vaikuttavat positiivisesti myös lapsen terveyteen ja päivittäiseen hyvinvointiin, ennaltaehkäisevät erilaisia sairauksia ja ovat tukena lapsen sosioemotionaaliseen kehitykselle. Liikunnassa lapset käyttävät omaa kehoaan, koettelevat voimiaan, tutustuvat itseensä ja toteuttavat tahtoaan. (Sääkslahti 2018, 124, 141.)

Liikunnalla on siis paljon positiivisia terveysvaikutuksia, mutta sen lisäksi se tukee itsetuntoa ja oppimista. Lähtökohtaisesti lapsi haluaa liikkua. On tärkeää varmistaa, että lapselle liikkuminen on monipuolista, leikinomaista, ja se ei saa tuoda suorituspainetta. Kun lapsi kokee mielihyvää ja onnistumisen tunteita liikkumisesta, se kannustaa ja motivoi lasta jatkamaan. Kun liikuntaa harrastaa, sen täytyy perustua leikkimiseen ja iloittamiseen. Arjessa tapahtuva liikunta, kuten pihalla leikkiminen, on loistava tapa liikkua. Parhaimmillaan liikunnan kautta sosiaalinen vuorovaikutus lisääntyy, itsetunto vahvistuu ja lapsi oppii toimimaan ryhmän jäsenenä, sekä kokeilemaan omien rajojensa ylittämistä positiivisesti. (Ojanen.)

Ulkona paljon ja säännöllisesti liikkuvat lapset ovat fyysisesti aktiivisempia, kuin sisätiloissa olevat lapset. Ulkona on suurempi tila ja vapaus aktiivisuuteen, sillä lasten ei tarvitse varoa niin paljoa. Oivia paikkoja leikkimiseen ja liikkumiseen ovat esimerkiksi viheralueet ja asfaltoitu alue. Viheralueet ovat mainioita paikkoja kiinniotto- ja palloleikkeihin, kun taas asfalttialue houkuttaa pallopeleihin, juoksu- ja hyppyleikkeihin sekä asfalttiliitutaiteeseen. (Sääkslahti 2018, 133–134.) Polttopallon, hipan ja muiden sääntöjä sisältävien pihaleikkien leikkiminen on hyvää liikuntaa 4–6-vuotiaille lapsille. Kestävyyttä taas voi alkaa kehittämään 10–12-vuotiaiden kanssa esimerkiksi lenkkeillen. (UKK-instituutti 2025.)

Kun kehoa liikuttaa, liikkuu myös mieli. Sen lisäksi, että liikunta on hyvää keholle, se tuottaa yleisesti myös sellaista hyvää, että elämä tuntuu miellyttävältä. Sen avulla mieliala kohenee ja myönteiset tulkinnat ja itsearviot elämästä lisääntyvät. (Ojanen & Liukkonen 2017, 215.) LIITU-tutkimus osoittaaakin suositusten mukaan liikkuvien lasten kokevan huomattavasti vähemmän alakuloisuutta, ärtyneisyyttä, hermostuneisuutta ja nukahtamisvaikeuksia, kuin vähän liikkuvat lapset (Kokko & Martin 2023, 135).

2.4 Oppiminen leikin kautta

Eerola-Pennasen ym. (2022, 26–30) mukaan ihmisten oppiminen käsitetään koko elämänkaaren mittaiseksi. He kertovat oppimiskäsityksen pohjautuvan näkemykseen yksilöistä aktiivisina toimijoina. Heinonen (2021, 314) kuvailee oppimista syvällisesti yhteisöön sitoutuneeksi prosessiksi, ihmisten välisen vuorovaikutuksen tulokseksi. Kun oppimisprosessi on jaettu, opitusta tulee arvokkaampi, yhteisöllinen voimavara. Yhteisössä opittu ja sisäistetty asia tulee osaksi yhteisön toimintakulttuuria.

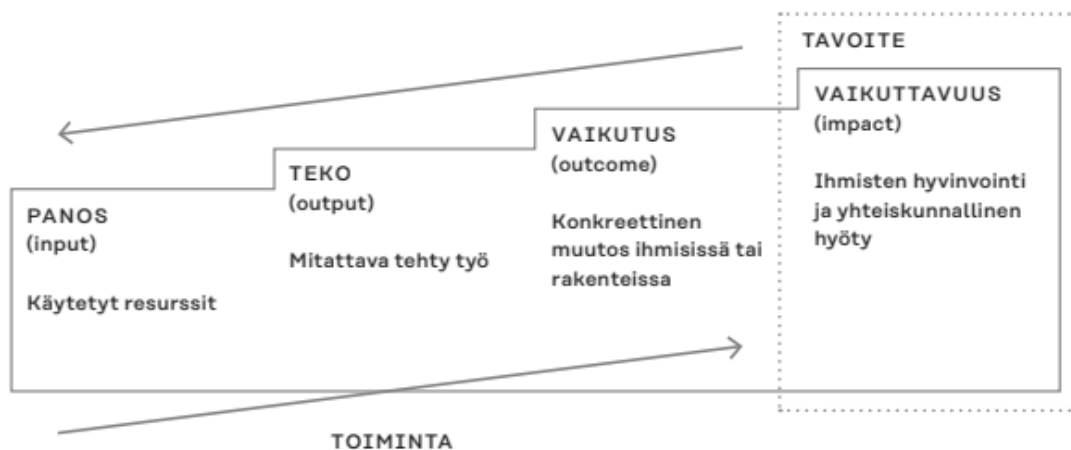
Leikkiminen on lapsille luontaista. Leikin kautta lapset oppivat, toimivat ja osallistuvat. Tällaista lasten intoa kannattaa hyödyntää opettaessa heille arjen tietoja, taitoja ja toimintatapoja. Leikki on kaikille, eikä se tunne ikärajaa tai kieltä. (Leikkipäivä.) Tutkimukset osoittavat, että lasten oppimista edistävät vuorovaikutus vertaisten kanssa ja yhdessä toimiminen (Fawcett & Garton, Laaksosen 2022, 61 mukaan). Kun lapset leikkivät, he muodostavat käsitykset itsestään ja omista taidoistaan, ottavat osaa omaan kulttuurinsa ja ryhmiensä toimintaan, pääsevät kehittämään ja harjoittamaan monia taitojaan sekä kuvittelevat, hassuttelevat ja löytävät erilaisten asioiden leikillisyyden. (Laaksosen 2022, 60.)

Lapset tulkitsevat arkea leikkiessään. Leikin kautta heiltä luonnistuu toiveidensa, tunteidensa, asenteidensa ja keskinäisten suhteidensa ilmaiseminen. Leikin kautta myös sosiaalinen vastavuoroisuus ja looginen organisointikyky saavat harjoitusta, sillä oma idea leikkiin ei aina toteudu ja toisaalta taas toisten ideat toteutetaan niiden tukiessa alkuperäistä ideaa. (Jantunen ym. 2019, 105.)

3 Yhteistyöllä kohti hyvän lapsuuden mahdollistamista

3.1 Vaikutus ja vaikuttavuus

Heliskosken ym. (2018, 5) mukaan vaikuttavuutta voi kuvata vaikutusketjun kautta. Vaikutusketjuun hahmotetaan elementit ja niiden väliset suhteet, eli millaisilla resursseilla ja mitattavalla työllä saadaan konkreettisia muutoksia aikaan, ja sitä kautta saavutetaan yhteiskunnallisia hyötyjä. (Kuvio 4.)

Kuvio 4. Vaikutusketju (Heliskoski ym. 2018, 5)

Vaikutus (outcome) on vaikutusketjun osa, jossa panokset ja teot saavat aikaan konkreettisen muutoksen ihmisissä tai rakenteissa. Vaikuttavuus (impact) on vaikutusketjun viimeinen osa, tavoite, jossa konkreettinen muutos saa aikaan yhteiskunnallisen hyödyn ja positiivisen muutoksen ihmisten hyvinvoinnissa. (Heliskoski ym. 2018, 5.)

Palveluntuottajan usein odotetaan osaavan kertoa osastaan yhteiskunnallisen hyödyn syntymiseen. Yksittäisenä palveluntuottajana voi osallistua useaan eri toteuttamiseen, mutta harvoin pystyy tuottamaan kaikkia tarpeellisia tekoja yksin. Yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen tähdätessä yhteistyön merkitys korostuu. Kun yhteiskunnallinen hyöty on asetettu yhteiseksi tavoitteeksi, useat panokset ja teot luovat verkoston, jolla hyödyn voi saavuttaa. Vaikuttavuutta voi siis saada yhteiskehittämisellä, jolloin yhteistyö on suunniteltua ja tavoitteellista. (Heliskoski ym. 2018, 6–7.) Suomalaisessa yhteiskunnassa on ongelmakohtia, kuten nuorison työttömyys. Jos suunnitellulla toiminnalla saa ratkaistua edes pienen osan yhteiskunnallisesta ongelmasta esimerkiksi alueellisesti, on toiminta yhteiskunnallisesti vaikuttavaa. (Häyrinen.)

Perinteisesti hyvinvoinnin edistäminen on ollut erillistä toimintaa ja eri järjestelmillä, kuten koulu, terveydenhuolto ja sosiaalihuolto. Nykyään haasteet ovat monimutkaisempia, eivätkä palvelut pysty vastaamaan näihin enää erillisinä järjestelminä. Nykyisessä järjestelmässä herätään vasta ongelmiin, joten tavoitteena on saada palvelujärjestelmästä ennaltaehkäisevä, yhteistyössä toimiva, jatkuva tuki. (Itla 2024.)

3.2 Verkostotyö

Usein kaupunki on liian pieni saavuttamaan tavoitteita yksin - tällöin voimaa on haettava verkostoista. Suomen kansalaiset ovat osallistumisessa maailman kärkeä. Yhteisen hyvän eteen hankitaan tietoa valtavien joukkojen vaivasta välittämättä. (Majoinen & Utti 2024, 73, 79–80.) Ketonen (Sospodin 2022 mukaan) uskoo kehittämistyön tapahtuvan tulevaisuudessa yhä enemmän verkostoissa. Hänen mukaansa on kaikkien etu, että kehittäminen tapahtuu verkostoissa – se on itseisarvona kehittämistyölle, palveluiden kehittämiseksi ja kehittymiselle.

Verkostoissa on ytimenä ihmiset. Ihminen kiinnostuu muista, kun löytää samanlaisia arvoja omaavia henkilöitä. Jokaisen verkoston jäsenen tulee kokea olevansa tärkeä. Verkostoissa erilaisuutta tulee sietää ja arvostaa. Verkostot ovat rajattomia, jolloin niitä voi muodostua myös verkostojen sisällä ja yli organisaatorajojen (Spiik 2024.)

Verkostotoiminta perustuu yhdenvertaisuuteen. Toiminnassa on yhteiset pelisäännöt ja yhteinen tavoite tai vaihdanta. Verkostoissa jäsenten rooli syntyy aina tarpeesta. Verkostoja ei voida hallita yksin määräämällä tai sanelemalla toimintaohjeita. Tämä mahdollistaa yhdenvertaisuuden, jolloin jokaisella jäsenellä on mahdollisuus päätöksentekoon ja vaikuttamiseen. Tämän vuoksi verkostoissa sopeudutaan myös muuttuviin tilanteisiin helposti, mutta toisaalta se tuo ennakoimattomuutta, joka voi puolestaan aiheuttaa vaikeuksia. (Spiik 2024.) Myös Majoinen & Utti (2024, 73) vahvistavat, että verkostotoiminnan tulee olla tasavertaista ja siinä tulee hyödyntää erilaisuutta, tunnistaa ja tunnustaa toisten merkitykset, sekä olla tyytyväinen yhteistyöhön. Heidän mukaansa lähtökohtina on luottamus ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen. Vision ja strategian lisäksi tarvitaan avoimen vuorovaikutuksen kyky. Kun moniammatillinen, onnistunut verkosto jakaa tietoa, syntyy uutta osaamista ja kykyä toimia. Tämä mahdollistaa uuden luomisen, jolloin kyseessä on innovaatioverkostot.

Spiik (2024) kertoo avoimuuden olevan verkostojen jäsenten yhdenvertaisuuden ja tietoon perustuvan päätöksenteon mahdollistaja, ja edellytys verkostojen kehittämiseksi. Hän kuvailee avoimuuden tuovan motivaatiota, joka taas tuo uteliaisuutta. Ja uteliaisuuden tuovan oppimista ja innovointia.

3.3 Yhteisöllisyys voimavarana

Yhteisöllä, joka ymmärtää roolinsa ja mahdollisuutensa, voi olla suuri merkitys yksilölle esimerkiksi kuormittavassa elämäntilanteessa. (Niemelä, Ran 2023 mukaan.) Nuoret kokevat paljon yksinäisyyttä ja ulkopuolelle jäämistä. Tutkimuksen mukaan yhteisöllisyys vapaa-ajalla voi ennaltaehkäistä mielenterveysongelmia. (Ristikari, Ran 2023 mukaan.) WHO:n teettämän tutkimuksen mukaan 10 % 11-vuotiaista suomalaisista tytöistä kokee yksinäisyyttä, vastaava luku on 15-vuotiailla jopa 26 %. 11-vuotiaista pojista 3 % kokee yksinäisyyttä ja 7 % 14-vuotiaista. (Cosma ym. 2023, 12.) Tytöt raportoivat siis enemmän yksinäisyyden kokemuksia.

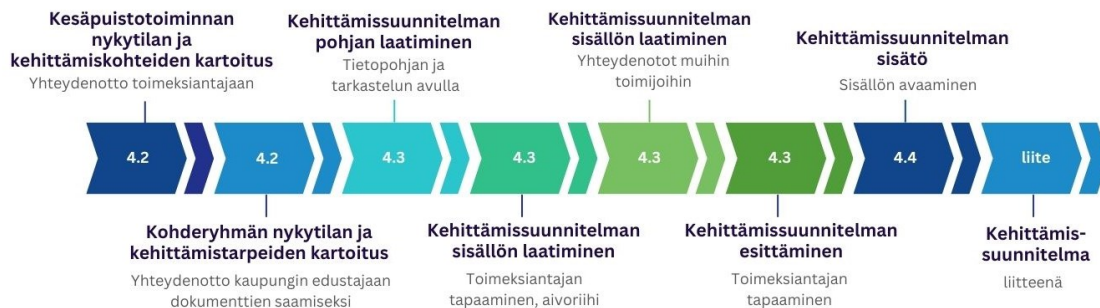
Yhteisön rooli lasten hyvinvoinnissa on tietoisuus omasta roolistaan. Kun esimerkiksi sote-palvelut, sivistys- ja kasvatustoimi, kolmas sektori ja vapaa-ajan toimijat toimivat yhteisöllisessä yhteistyössä, voitaisiin saada yhteisöllisyys toimimaan. Kun tällainen yhteisö on tietoinen alueen yhteisön tilanteesta ja tutustuu ajankohtaisiin ilmiöihin ja havaintoihin, voi se näin pyrkiä tekemään palvelukokonaisuutta ja yhteistyötä, jossa toimijat toimivat yhteen ja saadaan palveluista ajankohtaisiin tarpeisiin vastaavia. (Niemelä, Ran 2023 mukaan.) Yhteisön rooliin kuuluu vastuunotto asioista, joita yksilö ei pysty yksin ratkaisemaan. (Ristikari, Ran 2023 mukaan.) Lapsen hyvän kasvun ja kehityksen varmistamiseksi tarvitsemme yhteisöä, joka toiminnallaan luo mahdollisuuden mielekkäisiin kohtaamisiin arjessa, sekä tunteeseen siitä, että on osa yhteisöä.

Kun lasten ja nuorten kanssa käy keskustelua heille tärkeistä ja merkityksellisistä asioista, usein tarpeet ja toiveet ovat yhteisöön liittyviä. Toiset ihmiset, vapaa-aikaan liittyvät asiat, kiinnostuksenkohteisiin ja taitoihin liittyvät asiat, koetaan tärkeiksi ja merkityksellisiksi. (Ristikari, Ran 2023 mukaan.) Yhteisöjen valmius ja halu ja kiinnostus toimintaa kohtaa, jossa pyritään hakemaan lapsille kannatteleva resurssi, oli hänellä vaikeuksia tai ei, tulee todella merkitykselliseksi silloin, kun haasteita tulee. (Niemelä, Ran 2023 mukaan.) Yhteisöllisyys voi näkyä monessa paikassa. Se voi näkyä kouluissa, työpaikoilla, kunnissa, naapurustossa.

4 Kehittämissuunnitelman raportointi

4.1 Vaiheet ja eteneminen

Kehittämissuunnitelman laatiminen suunniteltiin etukäteen, jotta pysytään toimeksiantajan kanssa sovitussa aikataulussa ja raportin tekemisen aikataulussa. Etukäteen suunniteltu raportointiprosessi auttoi hahmottamaan työmäärää ja muistamaan eri vaiheet. Kehittämissuunnitelman laatimisen prosessin vaiheista luotiin kuvio 5, jonka perusteella kehittämissuunnitelman laatiminen toteutettiin ja raportoitiin.

Kuvio 5. Kehittämissuunnitelman laatimisen vaiheet

Raportointi alkoi toimeksiantoon sekä kesäpuistotoiminnan nykytilaan ja kehittämistarpeisiin tutustumalla. Tämän jälkeen tutustuttiin sovitusti kohderyhmän nykytilaan ja kehittämistarpeisiin kaupungin raporteja tarkastelemalla. Tarkastelua tehtiin paikallisyhdistyksen näkökulmasta: miten kohderyhmän tarpeet, paikallisyhdistyksen arvot ja tavoitteet sekä kesäpuistotoiminta käyvät yhteen. Tarkastelun tuloksena syntyi kehittämissuunnitelman teema, josta johdettiin tarkastelun ja luodun tietopohjan avulla alateemat. Alateemojen mukaan suunniteltiin kunkin teemaviikon ohjelma, potentiaaliset yhteistyökumppanit ja ympäristön hyödyntäminen. Potentiaalsiin yhteistyökumppaneihin otettiin yhteyttä ja sovittiin alustavasti muutamia yhteistöitä. Lopuksi luotiin visuaalinen versio kaikesta sovitusta, luotiin sille budjetti- ja resurssilaskelma, sekä avattiin kehittämissuunnitelman sisältö raporttiin.

4.2 Nykytilan kartoitus ja kehittämistarpeet

Kesäpuistotoiminnan nykytilan ja kehittämistarpeiden kartoittaminen aloitettiin sopimalla tapaaminen paikallisyhdistyksen hallituksen kanssa, jolloin keskusteltiin kesäpuistotoiminnan nykytilasta ja kehittämistarpeista. MLL Someron paikallisyhdistyksen järjestämä vuosittainen kesäpuisto on aina kuukauden kestävä toiminta, jota paikallisyhdistys tarjoaa ilmaiseksi 3–12-vuotiaille lapsille. Kesäpuistossa on neljä tai viisi paikallista nuorta työntekijöinä, alueena toimii koulun piha, jossa on nurmialue, hiekkakenttä, leikkipuisto ja asfalttialue. Lapset

saavat käydä kesäpuistossa aikuisen saattamana tai omatoimisesti. Ilmoittautuminen tapahtuu tullessa ja lähtiessä. Aktiviteettina on vapaata ulkoilua. Toiminta on kehitetty tarjoamaan matalan kynnyksen toimintaa sellaiseen ajankohtaan, kun usein vanhemmat ovat vielä töissä, mutta alakouluikäiset lapset ovat jo kesälomalla. Toiminta on ollut erittäin suosittu ja pidetty. Vuoden 2024 kesäkuussa kesäpuistossa kävi yhteensä 130 eri lasta ja heillä käyntikertoja tuli yhteensä 516. Keskimäärin kesäpuistossa kävi 27 lasta päivässä, vilkkaimpina päivinä jopa 38 lasta.

Paikallisyhdistyksen toimeksiantona tehtiin tälle toiminnalle kehittämissuunnitelma, joka vastaa paikallisiin tarpeisiin ja lisää sekä hyödyntää yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä. Tarpeisiin tutustuttiin paikallisyhdistyksen hallituslaisten tiedon ja havaintojen lisäksi kaupungin laatimien hyvinvointiraporttien ja -suunnitelman kautta, sillä kyseisissä dokumenteissa raportoidaan kohderyhmän nykytilaa, tarpeita ja tavoitteita. Dokumenttien tarkastelun näkökulmana toimivat paikallisyhdistyksen arvot, tarkoitus ja tavoitteet. Someron kaupungin laatimat dokumentit löytyivät kaupungin verkkosivuilta. Dokumentteja tarkastellessa havaittiin, että vuoden 2021 raportti oli viimeisin. Asian tiimoilta otettiin yhteyttä kaupungin edustajaan, jolta saatiin tuoreempi raportti ja muita aihepiirin raportteja, kuten kouluterveyskyselyn tulokset.

Someron kaupungin (2022, 3) hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu teemaksi yhteisöllisyys ja osallisuus, joiden on suunniteltu näkyvän somerolaisten osallistamisena ja aktivoimisena yhteistyössä toimijoiden kanssa. Tavoitteet on luotu kolmesta teemasta: yhteisöllisen ja aktiivisen elämäntavan tukemisesta, turvallisesta ja esteettömästä elinympäristöstä, ennakkoivasta ja asukaskeskeisestä palvelutuotannosta. Someron kaupunki (2024, 3) on tehnyt hyvinvointiraportin vuodelta 2023 somerolaisten hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien ilmiöiden tarkasteluksi. Kaupungin hyvinvointiraportin taustatietoina olivat indikaattorien osoittama tieto, sekä kaupungin ja hyvinvointialueen moniammatillinen asiantuntemus. Kaupungin hyvinvointiraportissa tarkastelukohteina olivat keskeisesti HYTE-kertoimista ja kouluterveyskyselyistä saadut tiedot. Kouluterveyskysely vuodelta 2023 osoittaa koulukiusaamisen olevan Somerolla kasvussa. Kouluterveyskyselyyn vastanneista 4.–5-luokkalaisista lapsista jopa 12,4 % kokee kiusaamista vähintään kerran viikossa. Vuonna 2021 tulos oli 6,9 %, joten nousu on huolestuttava. (Someron kaupunki, 11). HYTE-tiimin huolenaiheeksi on raportoitu myös nuorten työllistymisen vaikeus ja liikennekasvatus (Someron kaupunki 2023, 29, 32). Somerolla ei ole sellaista julkista liikennettä, jolla lapset ja nuoriso pääsisi liikkumaan julkisilla liikennevälineillä vapaa-ajallaan. Useilla alakouluikäisilläkin on käytössään esimerkiksi sähköpotkulauta, sähköskootteri tai muu vastaava. Pienilläkin lapsilla on usein käytössään polkupyörät. Näiden kanssa liikkumiseen turvallisesti tarvitaan mm. liikennesääntöjen osaamista ja havainnointikykyä.

4.3 Kehittämissuunnitelman laatiminen

Mannerheimin Lastensuojeluliiton tarkoituksena on Hyvän ja onnellisen lapsuuden oikeuden edistäminen. Tätä käytettiin näkökulmana, kun kaupungin hyvinvointisuunnitelmaa ja -raportteja tarkasteltiin. Dokumenteista poimittiin asioita, joihin paikallisyhdistyksen tarkoitus sopii. Tarkastelussa kehittämissuunnitelman teemaksi valikoitui turvallisuus, sillä se on hyvän ja onnellisen lapsuuden perustana.

Kaupungin hyvinvointisuunnitelman (ks. 2022) tavoitteiden toimenpiteiksi kirjatuista kohdista poimittiin yhdistyksen toimintaan sopivina pidettävät asiat kuvioon 6, jota tarkastelemalla huomaa, että yhteistyö on suuressa osassa jokaiseen tavoitteeseen pääsemistä.

Kuvio 6. Poimitut tavoitteiden toimenpiteet (mukaillen Someron kaupunki 2022, 4)

Tarkasteltaessa kaupungin hyvinvointiraportteja ja -suunnitelmaa, johdettiin Turvallisuus -teemaan liittyvät alateemat kullekin kesäpuistotoiminnan viikolle. Kesäpuistotoimintaa on ainoastaan kesäkuun ajan, joten viikkoteemat sopivat loistavasti. Monta tärkeää turvallisuuteen liittyvää asiaa pystytään nostamaan esille, vaikka vain pintaraapaisella. Turvallisuusteeman on tarkoitus luoda sateenvarjon lailla turvaa paikallisille lapsille ja nuorille. Raporteista löytyvistä huolenaiheista, eli liikenneturvallisuudesta, kiusaamisesta ja nuorten työllistymisongelmista, johdettiin turvallisuus -teeman alateemat. Alateemoiksi muodostui raporteista mukailtuna lasten liikennetaidot, kaveritaidot ja nuorten osaamisen vahvistaminen, ja hyvinvointisuunnitelmasta mukailtuna yhteisöllinen liikkuminen, sillä aktiivisuuden ja osallisuuden lisääminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen olivat kirjattuina tavoitteisiin. Koska kohderyhmänä on alakouluikäiset lapset, joiden vanhemmat ovat usein töissä ja lapsi yksin kotona, valittiin turvallisuuden alateemaksi turvallisuutta täydentämään myös lasten pelastustaidot. Alateemat näkyvät kehittämissuunnitelmassa teemaviikkoina.

Kun teema ja alateemat oli päätetty, oli aika ottaa yhteyttä toimeksiantajaan ja sopia tapaaminen. Teema ja alateemat esiteltiin toimeksiantajalle, eli paikallisyhdistyksen hallitukselle, joka hyväksyi nämä. Samassa tapaamisessa, kun otettiin esille teemasta johdetut viikko-temat, pidettiin aivoriihi niihin liittyvien toimintatuokioiden suunnittelemiseksi. Hallitukseen kuuluvat vapaaehtoiset ovat itsekin kohderyhmään kuuluvia, lapsiperheiden vanhempia ja suurin osa myös työskentelee kasvatus- ja/tai hoitoalalla. Aivoriihen tarkoituksena oli kerätä ideoita siitä, miten voisimme kesäpuistotoiminnassa tukea yhteisöllistä ja aktiivista elämäntapaa, turvallista elinympäristöä ja ennakoivaa, sekä asukaskeskeistä palvelutuotantoa kohderyhmän tarpeet ja oppiminen huomioiden aina kullakin teemaviikolla. Aivoriihen tulokseksi saatiin erinomainen listaus erilaisia toimintoja ja potentiaalisia yhteistyökumppaneita.

Yhteisöllistä ja aktiivista elämäntapaa suunniteltiin lähteä tukemaan yhteistyöllä kohti aktiivisuuden ja osallisuuden lisäämistä. Käytännössä suunniteltiin uusia yhteistyökuvioita, jotta aktiivisuutta ja osallisuutta saadaan lisättyä. Turvalliseen elinympäristöön suunniteltiin pyrkiä vaikuttamaan liikenneturvallisuuteen liittyvän tiedon lisäämisellä ja toteuttamalla liikkuamista ja toimimista ulkona. Kuten Sääkslahti (2018, 133) kertoo, ulkona paljon ja säännöllisesti toimivat lapset ovat aktiivisempia kuin sisätiloissa toimivat lapset. Käytännössä kesäpuistotoiminta siis jatkuu koulun ympäristössä, jossa ulkona toimiminen toteutuu ja liikenneturvallisuudesta luotiin oma teemaviikko. Ennakoiva ja asukaskeskeinen palvelutuotanto suunniteltiin näkyvän toiminnassa niin, että hyvinvointitietoa lisätään turvallisuustaitojen muodossa ja matalan kynnyksen toimintaa järjestetään jatkossakin keskustassa. Syrjäytymistä suunniteltiin pyrkiä ehkäisemään tukemalla nuorten osaamista ja yhteistoiminnallisuutta järjestämällä heille mahdollisuus lyhyisiin koulutuksiin, sekä lisäämällä yhteisöllisyyttä toiminnassa tuokioiden ja yhdessä tekemisen kautta. Tämä siksi, että yhteisöllä voi olla suuri merkitys kuormittavassa elämäntilanteessa ja jo ennaltaehkäisevästi (Niemelä & Ristikari, Ran 2023 mukaan). Turvallisuus -teeman alateemat suunniteltiin näkyvän kesäpuistotoiminnan kunkin viikon ohjatussa toiminnassa, ympäristössä ja vapaan leikin leikkivälineistössä. Ohjatun toimintatuokion viikossa pitää tietty toimija, jonka lisäksi ympäristöön tuodaan teeman mukaista ns. rekvisiittaa, kuten julisteita, sekä vaihtuvia teeman mukaisia leikkivälineitä.

Paikallisyhdistyksen hallituksessa jaettiin yhteydenottotehtävät ja oltiin yhteydessä paikallisiin eri toimijoihin yhteistyökuvioita suunniteltaessa. Eri toimijoilta tiedusteltiin mahdollisuuksia tulla paikalle kullekin teemalle suunnitellulla viikolla. Yhteydenotoissa kysyttiin, tulevatko he mukaan yhteistyömielessä vai haluavatko korvauksen. Suurin osa toimijoista vastasivat tulevansa yhteistyömielessä paikalle, eikä korvausta tarvita. Tällöin yhteistyössä toimii vaihdanta. Kumpikin osapuoli saa jotain yhteistyöstä. Harrastustoimijat saavat mahdollisuuden

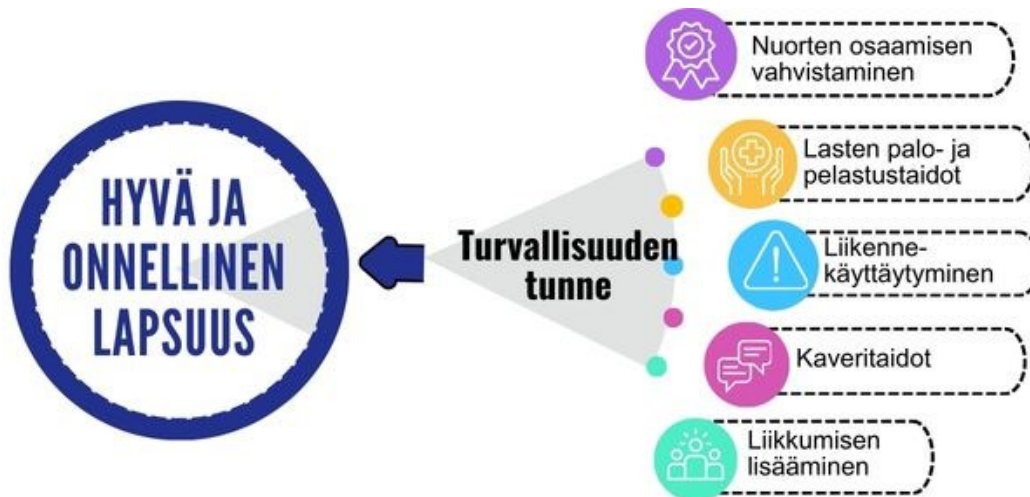
houkutella uusia harrastajia ja saada toimintaa näkyvämmäksi. Kaupunki pääsee taas askeleen lähemmäksi hyvinvointisuunnitelmaan merkittyjä tavoitteitaan. Vaihdamme tai yhteinen tavoite on yhteisten pelisääntöjen lisäksi verkostotoiminnassa oleellista (Spiik 2024).

Yhteistyö näkyy koko kehittämissuunnitelman sisällössä, jonka visuaalisten versioiden tekeminen aloitettiin erilaisiin vaihtoehtoihin tutustumalla ja kokeilemalla. Nuorille ohjaajille menevää versiota suunnitelmasta hahmoteltiin erilaisiin pohjiin. Pohjaksi valikoitui visuaalisesti yksinkertainen ja kaunis tiedosto, joka muunneltiin Canvan valikoimassa olleesta valmispohjasta. Tämä versio kehittämissuunnitelmasta sisältää kuukausinäkömän, viikkosuunnitelmat kullekin viikolle ja ohjaajien muistilistan.

Kehittämissuunnitelman pääversio, joka menee paikallisyhdistykselle itselleen, sisältää kuukausinäkömän ja viikkosuunnitelmien lisäksi resurssi- ja budjettilaskelman. Kehittämisen kustannuksista keskusteltiin toimeksiantajan kanssa ja tämän pohjalta luotiin budjettilaskelma. Budjettilaskelma sisältää arvion siitä, mitä kullekin teemaviikolle tulee hankkia ja millaiset ovat teemaviikon kustannukset. Resurssilaskelma on tähän lisänä, jonka tarkoituksena on toimia apuna tehtävien ja vastuiden jaossa paikallisyhdistyksen hallituksessa. Resurssilaskelma siis sisältää tehtäviä kullekin teemaviikolle, kuten teeman leikkivälineistön toimittamista ja yhteistyökumppaneiden yhteyshenkilönä olemista. Tehtävänjako on hyvä olla tehtynä, jotta vältetään hukalta, kuten väärinkäsityksiltä ja odottamiselta. Sen avulla on selkeää, kehen esimerkiksi kesäpuiston ohjaajat tai vierailevat toimijat ottavat yhteyttä ja kenen vuoro on käydä katsomassa, että puistossa on kaikki hyvin.

4.4 Kehittämissuunnitelman sisältö

Tavoitteena oli kehittää kesäpuistotoimintaa sellaiseksi, että turvallisuus, oppiminen ja yhteistyö ovat näkyvissä. Hyvään ja onnelliseen lapsuuteen kuuluu turvallisuuden tunne. Kun lapset kokevat turvallisuuden tunnetta, he voivat oppia uutta, käsitellä tunteita, ymmärtää ja luottaa (Lajunen ym. 2019, 13). Yhteisöissä turvallisuuden tunnetta tukevat kaveritaidot, liikkuminen etenkin yhdessä, ikätasoiset palo- ja pelastustaidot, liikennekäyttäytyminen, sekä osaamisen vahvistaminen (Kuvio 7).

Kuvio 7. Toiminnot kohti tavoitteita

Teemaviikoille suunniteltiin teeman mukaista ohjelmaa ja teemaan sopivia tarvikkeita vapaaseen leikkiin. Ennen varsinaista kesäpuistotoimintaa nuorille ohjaajille suunniteltiin suositella osallistumista ohjaajakoulutukseen ja tarjota mahdollisuutta ensiapukoulutukseen. Tämän on tarkoitus lisätä turvallisuustaitoja ja osaamista, joka voi auttaa työllistymismahdollisuuksissa. Koulutusten kautta voi oppia paljon muutakin, kuten vuorovaikutustaitoja, yhteistyötaitoja ja itsensä johtamisen taitoja. Ensimmäisellä kesäpuistotoiminnan viikolla jatketaan turvallisuustaitojen parissa, jolloin paikallisia toimijoita tulee pitämään teeman mukaista ohjelmaa ja puistoon viedään vapaaseen leikkiin tarjolle laastareita, sideharsoa, pehmoleluja ja pelastusosaamiseen liittyviä ikätasoisia tehtäviä ja värityskuvia. Tarkoituksena on lisätä turvallisuustietoa ja -taitoja leikin ja ympäristön kautta. Auttamisen taitoja opitaan yhdessä tekemällä (Suomen Punainen Risti 2019). Samalla lapset voivat oppia mm. yhteistyötaitoja ja kaveritaitoja, kun he toimivat yhdessä.

Toisella kesäpuistotoiminnan viikolla on teemana liikennetaidot, jolloin kesäpuiston alueella on kuvien muodossa tietoisuuksia liikenneturvallisuudesta, etenkin sähköpotkulautailun säännöistä. Kesäpuiston asfalttialueelle viedään myös katuliidut, pikkuautoja ja liikennemerkejä, joilla lapset saavat luoda leikkiin oman liikennealueen. Tämän on tarkoitus lisätä liikenneturvallisuuteen liittyvää tietoa ja taitoa leikin ja ympäristön kautta, sillä sähköiset liikumisvälineet ovat yleistyneet, kuten niiden tuoma turvattomuuden tunnekin. Lapset oppivat liikennetaitoja liikenteessä ja esimerkin avulla (Maasalo 2021). Kesäpuistosta ei kuitenkaan lähdetä liikenteeseen liikkumaan, mutta sinne suunniteltiin luoda oma leikkiliikenne. Yhdessä luomisen kautta voi oppia lisäksi jakamisen taitoja, omien ajatusten sanoittamista ja hienomotorisia taitoja.

Kolmannella kesäpuistotoiminnan viikolla on teemana kaveritaidot ja kiusaamisen ehkäisyminen. Kaveritaidot ovat kuitenkin opittavia taitoja (Laaksonen 2022, 58.) Tällöin on luvassa

kaupungin edustajan pitämä kaveritaitoihin liittyvä tuokio, taidepäivä ja teeman mukaiset leikkivälineet. Taidepäivänä luodaan yhteinen taideteos, jota varten viedään tarvikkeet määrätulle alueelle. Taidepäivän luomus ripustetaan seinälle pienen katoksen alle. Teeman mukaisiin leikkivälineisiin kuuluu tiimityötä vaativiin leikkeihin sopivat välineet, eli hyppynaru, ilmapallot ja pallot. Bonuksena tällä viikolla istutetaan popcornin jyviä ja nautitaan jäätelöistä. Viikon teeman tarkoituksena on lisätä kaveritaitoja ja ehkäistä kiusaamista, sillä kiusaamista esiintyy edelleen paljon. Yhteinen leikki harjoittaa kaveritaitoja (Laaksonen 2022, 58). Lisäksi teemaviikko kehittää mm. motorisia ja hienomotorisia taitoja.

Kesäpuistotoiminnan viimeisellä viikolla nautitaan yhteisöllisestä liikkumisesta. Tällöin kesäpuistoon tulee paikallisia toimijoita pitämään lajiesittelyjä. Viikon teeman tarkoituksena on lisätä liikkumista ja sen tuomaa iloa, sekä mahdollisesti saattaa yhteen uusia harrastajia ja mielekkäitä harrastuksia. Liikunnan avulla mieliala kohenee ja elämänmyönteisyys lisääntyy (Ojanen & Liukkonen 2017, 215). Teemaviikolla lapset voivat oppia myös itsestään uusia puolia ja mielenkiinnonkohteita, uusia sääntöleikkejä ja -pelejä, sekä vuoron odottamisen ja kannustamisen taitoja. Teemaviikko voi myös harjoittaa rohkeutta, kun yrittää ja kokeilee epäonnistumisen pelosta tai jännityksestä huolimatta.

Kehittämissuunnitelmasta tehtiin kaksi versiota. Toinen versio tehtiin hallitukselle ja rahoitushakemukseen liitteeksi, ja toinen tehtiin kesäpuiston ohjaajille. Kesäpuistotoiminnan kehittämissuunnitelmasta tehtiin visuaalisesti yksinkertainen ja kaunis sekä sisällöltään tiivis, mutta relevantti. Viikko-ohjelmat ovat joustavia, ja ainoastaan ohjatut, lyhyet tuokiot, ovat aikataulutettuja ulkopuolisten toimijoiden aikataulujen vuoksi. Kesäpuistotoiminnassa vapaasti tapahtuva ja lievästi ohjattu toiminta tapahtuu kunkin viikon aikana, jolloin vapaalle leikille pystyy antamaan paljon tilaa, eikä teemat näyntyädy aikataulutettuina ja ohjattuina opiskelupäivinä. Teemojen näkyminen ympäristössä ja tietoisuina antaa lapsille leikki-ideoita, jota kautta he pystyvät omaksumaan oppimaansa.

5 Yhteenveto ja pohdinta

5.1 Tavoitteiden ja tulosten pohdinta

Mannerheimin Lastensuojeluliiton missiona on lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen, ja sen arvoina ovat ilo, yhdenvertaisuus sekä lapsuuden ja vanhemmuuden arvostus. Mannerheimin Lastensuojeluliiton tarkoituksena on lapsen hyvän ja onnellisen lapsuuden oikeuden edistäminen. Someron paikallisyhdistys on yksi Mannerheimin Lastensuojeluliiton monista paikallisyhdistyksistä. Paikallisyhdistys antoi toimeksiannon kesäpuistotoiminnan kehittämissuunnitelmasta, jotta paikallisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia voisi tukea tarpeiden mukaan juuri tämän toiminnan kautta.

Kun tarkoituksena on parantaa paikallisten lasten ja nuorten hyvinvointia ja edistää hyvää ja onnellista lapsuutta, oli kehittämistehtävän tavoitteena luoda kehittämissuunnitelma, joka vastaa ajankohtaisiin tarpeisiin kohderyhmälle sopivalla tavalla. Jotta työstä tuli tavoitteiden mukainen, tutustuttiin sekä kesäpuistotoiminnan että kohderyhmän nykytilaan ja kehittämistarpeisiin. Ajankohtaiset tarpeet poimittiin kaupungin teettämistä raporteista. Tarkastelemalla tarpeita paikallisyhdistyksen arvojen ja tavoitteiden näkökulmasta, luotiin Turvallisuus-teema. Turvallisuuden teemaan perehdyttiin luomalla tietopohja, joka käsitteli turvallisuuden tunnetta, turvallisuustaitoja, liikkumisen merkitystä ja oppimista leikin kautta.

Jotta oppiminen onnistuu, tulee lasten kokea turvallisuuden tunnetta (Lajunen ym. 2019, 13; Hurme & Kyllönen 2025b). Turvallisuuden tunne koostuu turvallisesta kasvuympäristöstä ja tunteesta, että kaikki on hyvin. Työn tarkoituksena oli tukea erilaisten taitojen kehittymistä lapsilla, jolloin turvallisuuden tunne oli myös otettava huomioon. Turvallisuuden tunteen kehittymistä lähdettiin tukemaan tarjoamalla nuorille ohjaajille osaamista vahvistavaa koulutusta ja muistuttamalla turvallisen tilan periaatteista. Kesäpuistotoimintaan tulevaa tervehditään aina ja pyritään siihen, että jokainen tulija kokee olevansa tervetullut. Turvallisuuden tunnetta tukee myös yhteisöllisyys, jonka kehittäminen ja hyödyntäminen näkyy jokaisessa viikkoteemassa.

Tavoitteena oli myös kehittää toimintaa lisäämällä siihen yhteisöllisyyttä ja yhteistyötä, joten tietopohjassa perehdyttiin myös vaikutukseen ja vaikuttavuuteen, verkostotyöhön, ja yhteisöllisyyteen voimavarana. Käytännössä tietopohjassa käsiteltiin siis hyvän ja onnellisen lapsuuden koostumista ja sen mahdollistamiseen pyrkimistä yhteistyöllä. Turvallisuus -teemasta johdettiin alateemat tarpeiden, havaintojen ja luodun tietopohjan perusteella. Tietopohjan perusteella kohderyhmälle sopivaksi tavaksi määriteltiin leikin, esimerkin ja sanoittamisen kautta oppiminen.

Yhteistyö on kaiken tekemisen ytimessä. Maasalo (2021) kertoo oman esimerkin antamisen olevan tärkeää liikennekasvatuksessa. Suomen Punaisen Ristin (2019) mukaan turvallisuustaitojakin opetetaan arjen askareissa. Laaksonen (2022, 58) taas kuvailee yhteisen leikin harjoittavan monia taitoja. Heinonen (2021, 314) tiivistää oppimisen olevan vuorovai-
kutuksen tulosta. On sitten kyse turvallisuustaidoista, liikennetaidoista, kaveritaidoista tai liikkumisesta, niin lapset oppivat parhaiten yhdessä tekemällä ja esimerkin kautta. Oli siis selvää, että tämä oli otettava huomioon kesäpuiston toimintaa kehittäessä. Kun tarkoituksena oli opettaa turvallisuustaitoja, päätettiin siinä käyttää luovasti omaa esimerkkiä, leikkiä ja yhdessä tekemistä. Yhteisöllisyys kasvaa, kun sitä käytetään, joten sen hyödyntäminen ja kehittäminen samaan aikaan on luontevaa.

5.2 Prosessin ja tuotoksen arviointi

Toiminnallisena opinnäytetyönä toteutettava kehittämistyö yhdistää teoreettista tietoa ja käytännön sovelluksia, mikä tukee opinnäytetyön kehittämislunonetta. Kehittämistyönä toteutettava kehittämissuunnitelma laadittiin paikallisyhdistyksen käyttöön. Onnistuessaan kehittämissuunnitelma antoi paikallisyhdistykselle mahdollisuuden parantaa kohderyhmän hyvinvointia tarkoituksenmukaisella tavalla ja hakea toimintaan ulkopuolista rahoitusta. Kehittämissuunnitelma otettiin paikallisyhdistyksessä heti käyttöön. Hakalan (2022, 26–28) mukaan opinnäytetyön aiheen tulee olla ajankohtainen ja tärkeä. Hyvässä opinnäytetyössä voidaan käyttää luovia ratkaisuja arkiseen ongelmaan. Hyvä lopputulos edellyttää huomion kiinnittämistä lähtökohtiin ja arkijärkisyyteen.

Kehittämistyönä toteutettu opinnäytetyöprosessi oli haastava ja mielenkiintoinen. Tietopohjan rakentaminen tuntui haastavalta, kun kehittämissuunnitelman sisällön kohderyhmä oli 3–12-vuotiaat lapset, sillä tuoreita tutkimustuloksia oli niukasti saatavilla tälle ikäryhmälle ja monet kirjallisuuden lähteet sisälsivät samaa tietoa. Oma intohimo kehittämiseen ja kohderyhmän hyvinvointiin kuitenkin piti motivaation yllä, vaikka kirjallisuuteen tutustumisessa kului paljon aikaa. Kehittämissuunnitelman laatimisen raportoiminen meni sulavammin, kun kehittämissuunnitelman luomisen oli päässyt aloittamaan. Toimeksiantajan kanssa yhteydenpito sujui mutkattomasti ja oli luontevaa pitää toimeksiantajaa ajan tasalla kehittämissuunnitelman etenemisestä.

Hyvä suunnitelma sisältää pohdinnan paitsi päätavoitteista, myös siitä, mitä muuta voi oppia samalla. Hyvässä suunnitelmassa on myös joustovaraa, jotta toiminnalla voi vastata lapsilta tuleviin aloitteisiin, reaktioihin ja tarpeisiin. (Ranta 2021, 99.) Kesäpuistotoiminnan kehittämissuunnitelma tehtiin joustavaksi, jotta voi toimia lasten kanssa luontevasti tilanteen mukaan. Kehittämissuunnitelman sisältöä avatessa pohdittiin sekä teemaviikon tavoitteita että sitä, mitä voi oppia lisäksi. Kesäpuiston toiminta suunniteltiin niin, että se kannustaa

lapsia edistämään omaa terveyttään, hyvinvointiaan ja turvallisuuttaan toiminnassaan ja lähiympäristössään, sekä ohjaa lasta toimimaan turvallisella, tarkoituksenmukaisella ja vastuullisella tavalla liikenteessä ja yhteisössä, itsensä ja muut huomioiden. Kesäpuiston toiminta suunniteltiin toteutettavaksi yhteistyössä, sillä yhteistyö on avain sekä kehittämiseen että kehittymiseen. Yhteisöllisyyden lisääminen oli myös yksi tavoitteista. Niemelä ja Ristikari (Ran 2023 mukaan) kertovat, että toimijoiden toimiessa yhteisöllisesti yhteistyössä, voidaan saada yhteisöllisyys toimimaan. Ja kun tämä yhteisö tekee tätä tietoisesti ja ajankohdaisesti, saadaan palvelut vastaamaan paremmin tarpeisiin. Yhteisöllisyys voi jopa ennaltaehkäistä mielenterveysongelmia.

Kehittämissuunnitelmasta tehtiin kaksi versiota – toinen paikallisyhdistykselle esitettäväksi ja toinen nuorille ohjaajille niin sanotuksi kalenteriksi. Kehittämissuunnitelma tehtiin tarkoituksenmukaisesti myös rahoitushakemuksen liitteeksi sopivaksi ja siinä huomioitiin myös tarvittavat resurssit ja budjetti.

5.3 Jatkokehittäminen

Tarpeisiin tutustuessa löytyi paljon kehittämistä ja tukea vaativia asioita, jotka voi ottaa tavoitteeksi jatkokehittämiseen. Jatkokehittämistä voi tehdä paikallisyhdistys, hyvinvointialueet, kunnat, järjestöt tai muu toimija, joka jakaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tavoitteen. Esimerkiksi nuorten hankala työllistyminen voisi olla sekä tutkimuksenkohteena että kehittämistyön ratkaistavana ongelmana. Koska kesäpuistotoiminnan aikana tutustutaan teemoihin vain pintapuolisesti, voitaisiin myös tutustua kuhunkin alateemaan syvemmin kohderyhmän kanssa. Jatkokehitysideana voisi paikallisyhdistys tehdä jatkossa muutaman yhteistyökumppanin kanssa yhteistyötä vakituisemmin ja joitain uusia toimijoita voisi pyytää toisella kertaa. Kun yhteistyö on aloitettu, voi sitä laajentaa kesäpuistotoiminnasta myös erilaisiin kohdennettuihin asioihin, kuten nuorten osaamisen vahvistamiseen tarkoitettuun ensiapukoulutukseen, liikkumista ja harrastuksen löytymistä tukevaan lajiesittelyyn ala- ja yläkoululaisille.

Sidosryhmät voisivat jatkokehittää kesäpuistotoiminnasta erilaisia turvallisuuteen liittyviä tempauksia ja kerhoja. Nuorisolle suunnatut palvelut voisivat jatkokehittää tästä liikenneturvallisuuteen liittyviä tempauksia, kuten mopopajan tyyppistä skuuttipajaa, jossa voisi päivittää oman ajoneuvon kuntoa samalla, kun saa tietoisuuksia aiheeseen liittyen. Toisaalta myös 10–15-vuotiaille suunnattu liikennepuisto voisi olla toimiva idea.

Lähteet

Cosma, A., Abdrakhmanova S., Taut D., Schrijvers, K., Catunda, C. & Schnohr, C. 2023. A focus on adolescent mental health and wellbeing in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 1. World Health Organization. Viitattu 24.4.2025. Saatavissa <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/373201/9789289060356-eng.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Cosma, A., Molcho, M. & Pickett, W. 2024. A focus on adolescent peer violence and bullying in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 2. World Health Organization. Viitattu 24.4.2025. Saatavissa <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/376323/9789289060929-eng.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Eerola-Pennanen, P., Vuorisalo, M. & Raittila R. 2022. Johdatus varhaiskasvatukseen. Teoksessa Koivula, M., Siippainen, A. & Eerola-Pennanen P. (toim.) Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. 3. korjattu ja laajennettu painos. Tampere: Vastapaino, 21–36.

Hakala, J. 2022. Hyvä, parempi, valmis. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki: Gaudeamus.

Heinonen, O-P. 2021. Eletään ihmisiksi. Yhteisöllistä viisautta etsimässä. Helsinki: Tammi.

Heliskoski, J., Humala, H., Kopola, R., Tonteri, A. & Tykkyläinen, S. 2018. Vaikuttavuuden askelmerkit – Työkaluja ja esimerkkejä palveluntuottajille. Sitran selvityksiä 130. Viitattu 2.4.2025. Saatavissa <https://www.sitra.fi/wp/wp-content/uploads/2018/03/vaikuttavuuden-askelmerkit.pdf>

Helsinki. Leikkipuistojen kesän toiminta. Viitattu 17.3.2025. Saatavissa <https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus/leikkipuistot/leikkipuistojen-kesa>

Hirvonen, H. 2024. Skuuteilla kolaroitu Varsinais-Suomessa tänä vuonna ainakin sata kertaa – iso osa turmista jää kirjaamatta. Yle. Viitattu 24.4.2025. Saatavissa <https://yle.fi/a/74-20111234>

Holmberg-Kalenius, T., Kaituri, N. & Rastas, M. 2024. ”Vahingossa huitaisin, läpällä heitin.” Vastuu, oikeudet ja ratkaisut koulukiusaamistilanteessa. Joensuu: Kirjokansi.

Hurme, K. & Kyllönen, T. 2019. Turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö. Prima-edu. Viitattu 1.4.2025. Saatavissa <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/tourimiehille/files/2020/11/Turvallinen-kasvu-ja-oppimisymparisto-Hurme-Kyllonen.pptx>

Hurme, K. & Kyllönen, T. 2025a. Miten rakentaa pedagogisesti turvallisempaa kasvu- ja oppimisympäristöä? Webinaarin tallenne. Viitattu 28.3.2025. Saatavissa <https://www.varhaiskasvatuksentietopalvelu.fi/Kira-Hurme/Pedagogisen-turvan-k%C3%A4sikirja.html>

Hurme, K. & Kyllönen, T. 2025b. Pedagogisen turvan käsikirja. Näin vahvistat turvallisuuden tunnetta ja oppimista. Jyväskylä: Santalahti.

Häyrinen, M. Vaikuttavuus, mitä se on? Hyviö. Viitattu 24.4.2025. Saatavissa <https://hyvio.fi/artikkelit/mita-on-vaikuttavuus/>

Itla. Miksi ja miten lapsiperheiden palvelujärjestelmää pitää uudistaa? Viitattu 9.4.2025. Saatavissa <https://itla.fi/toiminta/yhteisovaikuttavuus/miksi-ja-miten-lapsiperheiden-palvelujarjestelmaa-pitaa-uudistaa/#Video> Miksi lapsiperheiden palvelujärjestelmää pitää uudistaa 21 min

Jantunen, T., Suutarla, S. & Heino, N. 2019. Leikin taikaa. Miksi leikki on niin tärkeää? Helsinki: Into.

Kaski S. & Nevalainen, V. 2017. Jo riittää. Irti kiusaamisesta ja kiusaajista. Helsinki: Kirjapaja.

Laaksonen, V. 2022. Kaveritaidot varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-kustannus.

Lajunen, K., Andell, M. & Ylenius-Lehtonen, M. 2019. Tunne- ja turvataitoja lapsille. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. 2. korjattu painos. Viitattu 11.4.2025. Saatavissa https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/126027/Tunne-%20ja%20turvataitoja%20lapsille_WEB.pdf

Leikkipäivä. Leikin merkitys: leikki tekee hyvää. Viitattu 15.4.2025. Saatavissa <https://leikkipaiva.fi/leikin-merkitys/>

Liikenneturva. 2022. Sähköpotkulautailun säännöt tunnetaan huonosti. Viitattu 16.4.2025. Saatavissa <https://www.liikenneturva.fi/ajankohtaista/sahkopotkulautailun-saannot/#9eb249f3>

Maasalo, I. 2021. Miten edistää pienen lapsen matkaa turvalliseksi tienkäyttäjäksi? Vauvanpäivän seminaari 24.9.2021. Liikenneturva. Viitattu 31.3.2025. Saatavissa <https://www.youtube.com/watch?v=ccC0aj4YHcw&t=4s>

Majoinen, K. & Utti, J. 2024. Elämänvoiman kunta. Viisautta nähdä ja rohkeutta toimia. Kunnallisan alan kehittämissäätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 129. Keuruu: Otavan Kirjapaino.

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2024. MLL:n strategia. Viitattu 23.3.2025. Saatavissa <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/mlln-strategia/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2025. Organisaatio. Viitattu 23.3.2025. Saatavissa <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/>

Nuortennetti. 2024. Mitä tehdä, jos huomaa kiusaamista? Mannerheimin Lastensuojeluliitto. Viitattu 1.4.2025. Saatavissa <https://www.nuortennetti.fi/kiusaaminen/mita-tehda-jos-huomaa-kiusaamista/>

Ojala, K., Lyyra, N., Laasonen, A., Appelqvist-Schmidlechner, K. & Tynkälä, J. 2023. Terveys, hyvinvointi ja liikunta-aktiivisuus kouluikäisillä. Teoksessa Kokko, S. & Martin, L. (toim.) 2023. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2022. Valtion Liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:1. 133–144. Viitattu 24.4.2025. Saatavissa <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2023/03/Lasten-ja-nuorten-liikuntakayttaytyminen-Suomessa-2022-2.pdf>

Ojanen, M. & Liukkonen, J. 2017. Liikunta ja psyykinen hyvinvointi. Teoksessa Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.) Liikuntapedagogiikka. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 215–233.

Ojanen, R. Liike on tärkeä. Kouluikäisten terveyden polku. Opetushallitus. Viitattu 1.4.2025. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/kouluikaisten-terveyden-polku/liike-tarkea>

Päivänsalo, T-M. 2020. Oppimiskoodi. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ra, S. 2023. Yhteisöllisyys. Vieraina Ristikari, T. & Niemelä, M. Lapsuuden rakentajat -podcast 28.2.2023. Itla. Spotify. Viitattu 9.4.2025. Saatavissa <https://open.spotify.com/episode/4aD7EvPlqFhngLN8ey07PF?si=091f72fe40664e74>

Ranta, S. 2021. Kasvun juuret. Miten tuen lapsen oppimista ja hyvinvointia? Jyväskylä: PS-kustannus.

Renfors, T. Henkinen ja sosiaalinen hyvinvointi. Kouluikäisten terveyden polku. Opetushallitus. Viitattu 1.4.2025. Saatavissa <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/kouluikaisten-terveyden-polku/henkinen-ja-sosiaalinen-hyvinvointi>

Someron kaupunki. 2022. Hyvinvointisuunnitelma 2022–2025. Viitattu 4.3.2025. Saatavissa <https://www.somero.fi/client/somero2/userfiles/lhk-suunnitelmaosa-2022-2025-valtuuston-hyvaksyma.pdf>

Someron kaupunki 2023. Hyvinvointiraportti 2022. Viitattu 5.3.2025. Saatavissa <https://www.somero.fi/client/somero2/userfiles/hyvinvointiraportti-2022-valmis.pdf>

Someron kaupunki. 2024. Hyvinvointiraportti 2023. Viitattu 5.3.2025. Saatavissa rajoitetusti <https://www.somero.fi/hyvinvointi-ja-terveys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>

Someron kaupunki. 2025. Avainlukuja Somerosta. Viitattu 21.3.2025. Saatavissa <https://www.somero.fi/kaupunki-ja-hallinto/tutustu-someroon/avainlukuja-somerosta/>

Someron kaupunki. Kouluterveyskysely 2023 tuloksia. Viitattu 21.3.2025. Saatavissa rajoitusti <https://www.somero.fi/hyvinvointi-ja-terveys/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen/>

Sospodi. 2022. Jakso 5. Kehittämistyö – vieraana Jussi Ketonen. Podcast 16.11.2022. Spotify. Viitattu 15.4.2025. Saatavissa <https://open.spotify.com/episode/7vdc3R2LiCCtK-ZcB6DYwLx?si=3c4045af7aa840ce>

Spiik, K-J. 2024. Yhteisöohjautuvuus: miten hallita sitä, mitä ei voi hallita?: opas verkostojen johtamiseen. Johtajuushakkerin julkaisuja yhteisöohjautuvuudesta. Äänikirja. Piispanristi: Karlex. Primo.

Suomen Palopäälystöliitto. 2023. Koululainen yksin kotona – muistilista pienen ihmisen arjen turvaksi. STT Uutiset. Viitattu 8.4.2025. Saatavissa <https://sppl.fi/stt-uutiset-fi/koululainen-yksin-kotona-muistilista-pienen-ihmisen-arjen-turvaksi/>

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Lapsi voi oppia turvallisuutta leikkimällä tai pelaamalla. Viitattu 1.4.2025. Saatavissa <https://www.spek.fi/turvallisuus/paloturvallisuus/lapsille/>

Suomen Punainen Risti SPR. 2019. Jo pienet lapset voivat oppia toimimaan tapaturmatilanteissa. Suomen tietotoimisto. Viitattu 7.4.2025. Saatavissa <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69857081/jo-pienet-lapset-voivat-oppia-toimimaan-tapaturmatilanteissa?publishe-rlid=1504>

Sääkslahti, A. 2018. Liikunta varhaiskasvatuksessa. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2023. Turvallisuuden edistäminen. Viitattu 25.4.2025. Saatavissa <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/turvallisuuden-edistaminen>

Traficom. 2024. Yhteiskäyttöisten sähköpotkulautapalveluiden tarjonta, kysyntä ja markkinatilanne. Viitattu 31.3.2025. Saatavissa <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/yhteiskayttoisten-sahkopotkulautapalveluiden-tarjonta-kysynta-ja-markkinatilanne#51971-1>

UKK-instituutti. 2025. Liikunta vaikuttaa lapsen ja nuoren kehitykseen. Viitattu 25.4.2025. Saatavissa <https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-vaikutukset/liikunta-ja-lapsen-ja-nuoren-kehittyminen/>